

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep.
0033 OSLO

Høringsuttalelse - Forslag om åpning av område for fornybar energi til havs og forslag til forskrift til havenergiloven

Bakgrunn

Olje- og gassklynge Helgeland består av 44 leverandørbedrifter og kunnskapsaktører med totalt ca. 2000 ansatte og en samlet årlig omsetning på ca. 6 Mrd NOK (vedlegg 1, medlemsoversikt). Helgeland har et tungt og variert industrimiljø med lang tradisjon og bred kompetanse innen mange ulike tekniske fagdisipliner. I Brønnøysund er det bygd opp et nasjonalt miljø innen transport, samt heliport for nordlige Norskehavet. I Mosjøen er det et betydelig industrimiljø bygd opp rundt Alcoa. Mo i Rana med et mangfold av industri- og teknologibedrifter er det industrielle tyngdepunktet i nord. På Nesna er det skipsverft og dypvannskai, og ny industripark er under etablering. I Sandnessjøen er det forsynings- og servicebase og under oppbygging flere nasjonale bedrifter med offshorekompetanse, logistikk og service-funksjoner rettet mot olje- og gassindustrien. I tillegg er det verkstedindustri som leverer både offshore og onshore. Til sammen representerer dette en av Norges største industrimiljøer.

Som industriklynge er vi opptatt av det grønne skiftet og at også Nordland aktivt kan ta del i Norges målsetting om en vesentlig reduksjon av klimagassutslipp. Fornybar energiproduksjon til havs anses å ha et stort potensial i det grønne skiftet, og kan samtidig representere et sterkt supplement til fremtidig utbygging av landbasert vindkraftproduksjon. Ifølge Statnett vil det kreve 30-50 TWh for en fullelektrifisering av industri og transport i Norge, og i et globalt perspektiv frem mot 2040 viser Det internasjonale Energibyrået (IEA) til at energi fra vindkraft kan 15-dobles. Elektrifiseringen er startet og Olje- og gassklynge Helgeland ønsker å ta en aktiv rolle i denne utviklingen. Klyngen besitter kompetanse og kapasitet som samlet sett kan spille en viktig rolle i utviklingen av leveranser til havbasert energiproduksjon, og vi ønsker å ta en posisjon tidlig i utviklingen av denne nye industrien.

Forankring i regionen med tilstøtende næringer

Produksjon av ny fornybar energi til havs berører mange ulike deler av samfunnet og et bredt spekter av parter innen industri, næringsliv og offentlig sektor. Dette høringssvaret er derfor utarbeidet, forankret og tilsluttet av aktørene i Olje- og gassklynge Helgeland, samt Helgeland Regionråd.

I tillegg til de formelle tilslutningene er høringssvaret utarbeidet i samråd med HelgelandKraft, og koordinert med Arenaklyngen Arctic Cluster Team som representerer en samlet verdikjede knyttet til landbasert prosessindustri i regionen.

Partene som står bak denne høringsuttalelsen ser viktigheten av å søke samråd med aktører innen havbruks- og fiskerisektoren for å identifisere synergier og redusere eventuelle interessekonflikter. Det vil spesifikt søkes dialog med Nordland Fylkes Fiskarlag som ivaretar fiskerinæringens interesser i fylket, samt sterke miljøer som havbruksklyngen NCE Aquaculture.

Forslag til åpne områder

NVE har utarbeidet en strategisk konsekvensutredning av femten områder egnet for havbasert vindkraft. De femten områdene er plassert i kategori A, B og C, hvorav kategori A defineres som områder som først kan åpnes for industriell virksomhet. I Olje- og energidepartementets forslag til åpning av områder ligger ingen av områdene i kategori A i Nordland fylke. Olje- og Gassklynge Helgeland gir sin støtte til Nordland fylkeskommune sitt høringssvar fra fylkestinget 22.10.2019 (saksnr. 149/2019) hvor det konkret pekes på at området Træna fjorden-Selvær ønskes delt opp i områdene Selvær og Træna fjorden, slik at Selvær plasseres i kategori A og Træna fjorden i kategori C.

Træna vest er plassert i kategori B og ikke foreslått åpnet. Olje- og Gassklynge Helgeland ønsker å framheve et av de viktigste fortrinnene med Træna vest. NVE påpeker i sin rapport at norsk industri har gode forutsetninger for å bli teknologileverandører til havvind, og klyngen mener dette bør være et tungtveiende argument. Nærhet til en av Norges fremste leverandørmiljøer til petroleumsindustrien og den kraftforedlende prosessindustrien vil skape en unik mulighet til å utvikle teknologi og kompetanse hos lokale leverandører. Videre forutsetter Træna vest flytende turbiner, en teknologi som fortsatt er umoden på verdensbasis, noe som ytterligere forsterker behovet for gode teknologimiljøer lokalt som kan bidra i utviklings-, test- og driftsfasen. Klyngen ønsker at Træna vest skal legges i kategori A slik at det kan åpnes for konsesjonssøknader som et av de første områdene på norsk sokkel. Dette kan understøttes av at området ikke har vesentlig fiskeriaktivitet (Fiskeridirektoratet: <https://kart.fiskeridir.no/plan>)

Forslag til rammeverk

Det er behov for å etablere et rammeverk og konsesjonssystem som bidrar til at vi legger til rette for en rask og effektiv utvikling av et ledende hjemmemarked. En mulighet for etablering av pilotanlegg i åpnete områder kan være et effektivt verktøy i denne sammenheng. Klyngen støtter seg til Nordland Fylkesråd sin innstilling til vedtak: "Fylkestinget oppfordrer OED til å vurdere endringer i forslaget til forskrift som kan sikre åpne prosesser og god medvirkning regionalt og lokalt i kommende havvindsaker".

Industri og arbeidsplasser basert på lokal bruk av fornybar energi

Vi ser at bedrifter i vår region og i klyngen kan bidra med viktig kompetanse og fasiliteter i betydelige oppdrag ved utbygging av fornybar energiproduksjon til havs. Dette forutsetter imidlertid at vi er med og tar en aktiv rolle i en tidlig fase slik at vi kan høste erfaringer og skape effektive leveranse- og gjennomføringsmodeller. Dette vil bidra til en god utvikling for regionen og klyngen som har mål om å styrke vekst og konkurransekraft for bedriftene i partnerskapet. Leveranser og tjenester til flytende

havvind har flere likhetstrekk med teknologi og erfaringer fra offshorevirksomhet. Flytende havvind anses derfor å representere en vesentlig mulighet til å videreføre opparbeidet kompetanse fra petroleumssektoren til fornybar sektor. Dette vil bidra til både direkte og indirekte arbeidsplasser knyttet til utbygging av havbasert energiproduksjon, og i tillegg vil driftsfasen gi positive ringvirkninger for lokale og regionale leverandører.

De senere år har Helgeland vært et overskuddsområde tilsvarende ca. 1 TWh og 500 MW på årsbasis. Samtidig viser Helgeland Kraft til flere pågående prosjekter som kan påvirke denne kraftbalansen. På produksjonssiden er Øyfjellet og Sjonfjellet vindparker planlagt med henholdsvis 400 MW/1,5 TWh og 600 MW/2,5 TWh, og Træna Vest er estimert til 500-1500 MW/2-6 TWh. Dette tilsvarer en potensiell ny produksjon i størrelsesorden 6-10 TWh.

Et sentralt moment i diskusjonen om potensiell næringsutvikling og verdiskaping som følge av ny fornybar energiproduksjon til havs er knyttet til kortreist energiforbruk i hjemmemarkedet. På forbrukssiden planlegges flere store potensielle nyetableringer, samt segmenter på Helgeland som kan tilpasses elektrifisering. Et anslag tilsier økt fremtidig forbruk i størrelsesorden 12 TWh.

- Offshore elektrifisering: Skarv, Norne og Aasta Hansteen FPSO $\approx$ 2,5 TWh.
- Kystnær elektrifisering: Havbruk og fiskeri $\approx$ 1,5 TWh, maritim transport $\approx$ 1 TWh.
- Landbaserte nye forbrukere: Freyr batterifabrikk $\approx$ 2,5 TWh, Alcoa (økning) $\approx$ 0,5 TWh, øvrig prosessindustri $\approx$ 4 TWh. Transportsektoren forventes å representere en vesentlig økning.

Klyngen vil understreke hvordan områdene utenfor Helgeland er gunstig plassert i forhold til å forsyne et bredt spekter av kraftforedlende industrier og næringer i framtiden. Spesielt langs kysten er energibehovet anslått å øke betydelig, noe som gjør området attraktivt og velplassert mellom offshore og kystnære områder. Eksempelvis kan det vises til at Nordlige del av Norskehavet er regnet som et meget attraktivt leteområde for petroleumsaktivitet, spesielt etter at Aasta Hansteen ble satt i drift samt tilbyr eksportløsning for gass. Sett fra et kommersielt perspektiv har områdene utenfor Helgeland en stor grad av fleksibilitet og potensial for tilpasninger i tråd med utviklingen. Dette understrekes videre av at Olje- og gassklynge Helgeland planlegger en mulighetsstudie blant medlemmene for utvikling av leveranser til framtidige havvindsutbygginger på Helgeland.

Oppsummering

Olje- og gassklynge Helgeland støtter seg til Nordland fylkesråd sin innstilling til vedtak og ber om at Trænafjorden-Selvær deles opp i områdene Selvær og Trænafjorden, dette slik at Selvær kan plasseres i kategori A og Trænafjorden i kategori C. I tillegg ønsker klyngen at området Træna vest plasseres i kategori A slik at det kan prioriteres for åpning. En åpning av Selvær og Træna vest med tilhørende utbygging og produksjon vil kunne bidra til realisering av vesentlig aktivitet og etableringer i hjemmemarkedet, både offshore, kystnært og på land. I tillegg vil klyngen fremheve betydningen av å involvere nordnorske leverandørmiljøer i utviklingen av denne nye nasjonale industrielle satsingen som vil skape næringsutvikling og verdiskaping i landsdelen og Norge forøvrig.

Vi håper Olje- og energidepartementet vil ta en god beslutning som ivaretar de ulike aspekter ved fornybar energiproduksjon til havs.

Med vennlig hilsen

Charles Lien
Styringsgruppeleder
Olje- og gassklynge Helgeland

John-Erik S. Johansen
Regionrådsleder
Helgeland Regionråd

Vedlegg 1: Medlemsoversikt, Olje- og Gassklynge Helgeland

